

EFDH

Expertisecentrum Farmaceutische Zorg
Departement Haaglanden
(Apothekersvereniging)

Jaarverslag 2022/Jaarplan 2023

Jaarverslag 2022/Jaarplan 2023

EFDH staat voor Expertisecentrum Farmaceutische zorg Departement Haaglanden. Dit departement omvat de gemeenten Den Haag, Delft, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Leidschendam-Voorburg, Zoetermeer en Westland.

In 2022 had EFDH 128 leden; dit zijn er 92 in het binnengebied (contributie € 500,= per jaar) en 36 in het buitengebied (contributie € 300,= per jaar). Alle contributies zijn voldaan.

Apotheek Schilderswijk is met goedkeuring van de ALV geroyeerd als lid. Er zijn geen nieuwe apotheken aangesloten. Twee apotheken zijn uitdeelposten geworden en ontvangen zodoende geen contributiefactuur meer.

EFDH is een vereniging van en voor apothekers en heeft het doel te bevorderen:

- De goede geneesmiddelenvoorziening en farmaceutische zorg,
- De wetenschappelijke beoefening der farmacie,
- De beroeps- en sociale belangen van haar leden,
- De samenwerking met stakeholders in de regio (huisartsen, ziekenhuizen, thuiszorg – afstemming 1^e en 2^e lijn), maar ook met andere (apothekers)verenigingen (STZ/VTZ, Stichting Spoedapothek Den Haag, ZELA, KZA), gemeenten en zorgverzekeraars.

Het bestuur van EFDH bestaat uit tenminste drie personen, door de Algemene Ledenvergadering gekozen.

Mieke Sandino (voorzitter)	Mirjam Goddijn (secretaris)	Renuka Birdja (penningmeester)
Bert Storm (lid)	Paul Fox (lid)	Renée Peeters – Kollen (lid)
Mariem Gam (lid)	Inge Stollman (projectapotheker en lid)	Marian Verheij (bureaumedewerkster)

In 2022 trad Jasper van Buul af als bestuurslid/penningmeester, volgens het rooster van aftreden.

Renuka Birdja trad na goedkeuring door de ALV toe tot het bestuur, met de functie penningmeester.

Mariem Gam heeft in de bestuursvergadering van november 2022 kennisgemaakt met het bestuur en zich daarna aangesloten als lid.

Eind 2022 hebben Paul Fox en Bert Storm aangegeven in 2023 te stoppen met het bestuur vanwege andere verplichtingen. Merve Sivridas, ziekenhuisapotheker in het HagaZiekenhuis zal in plaats van Bert Storm zitting nemen in het bestuur.

Het bestuur heeft in 2022 acht keer vergaderd, In 2022 is er tweemaal een Algemene Ledenvergadering gehouden. Deze ALV's waren op 29 maart en 10 november. In mei heeft het bestuur een heisessie gehad onder begeleiding van Common Eye. Eén van de conclusies van deze bijeenkomst was dat er behoefte is om naast KZA en ZELA ook een coöperatie op te richten van apothekers in Den Haag, Rijswijk, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg. Dit is vanuit EFDH eind 2022 in gang gezet en wordt in 2023 verder uitgewerkt.

EFDH is ook aangesloten bij het regionaal overleg met de grote steden (Inge en Mieke) en het clusteroverleg (Inge en Renuka) met alle verenigingen door de KNMP georganiseerd. Deze bijeenkomsten zijn beide twee keer per jaar. Tevens is Mieke ook aangesloten in het klankbordgroep District-West.

Huisvesting

Sinds september 2021 is het kantoor van EFDH gehuisvest in het souterrain van de President Kennedylaan 15. In dit kantoorpand zit ook de huisartsencoöperatie (Hadoks). In dit pand is tevens de mogelijkheid om bijvoorbeeld met het bestuur te vergaderen of nascholingen te organiseren in één van de aanwezige vergaderzalen. Vanaf medio december 2022 delen we de ruimte met de regionale verloskundige organisatie.

STZ / VTZ

In april 2022 is de STZ (Stichting Transmurale Zorg) overgegaan in VTZ (Vereniging Transmurale Zorg). EFDH is toen, net als de huisartsenorganisaties, weer aangesloten. Samen met de huisartsenorganisaties (Hadoks, SHG en Arts en Zorg) vormen zij de eerstelijnskamer. Ook Lijn 1 is hierbij aangesloten als toehoorder. Er zijn gesprekken met fysiotherapeuten en verloskundigen om ook aan te sluiten. De eerstelijnskamer komt 1x per maand bij elkaar.

Vanuit VTZ lopen de volgende programma's:

- Dementie
- Preventie
- Goede doorstroming in de keten
- Palliatieve Zorg
- Zorg-ICT

EFDH participeert op dit moment in de laatste drie programma's.

Project/Werkgroep	Resultaat 2022	Planning 2023
Haagse Nieren www.haagsenieren.nl	Deelnemende apothekers namens EFDH: Bert Storm, Inge Stollman en Sabine Holst. De werkgroep is viermaal bij elkaar gekomen in 2022 waarvan éénmaal voor een etentje met afscheid van Margriet (POH en lid van de werkgroep vanaf het eerste uur). Naast het uitwisselen van ervaringen en afstemmen van beleid voor nierpatiënten zijn er door de werkgroep in 2022 twee workshops verzorgd op het Groot Haags Symposium van 14 maart 2022. Hier is aandacht besteed aan de Regionale Transmurale Afspraak (RTA) chronische nierschade en de plaats van SGLT-2 remmers. De presentaties zijn terug te vinden op de site van Haagse Nieren.	Organiseren van een symposium Haagse Nieren voor de praktijkondersteuners. Samenwerking met Haagse Vaten op het vlak van preventie.
Haagse Longen www.haagselongen.nl	Deelnemende apothekers namens de EFDH: Inge Stollman. Deze werkgroep is viermaal online bij elkaar gekomen. In 2022 zijn er nascholingen voor huisartsen en POH-long georganiseerd door kaderhuisartsen met als onderwerp spirometrie. De RTA Astma en COPD is herzien en bijna klaar voor publicatie. Bij het Symposium Haagse Zorgen op 14 maart zijn twee workshops georganiseerd: astma bij zwangeren en palliatieve zorg bij COPD. Helaas zijn er ook in 2022 nog geen regionale IMIS-nascholingen “Inhalatietechniek” voor apothekersassistenten georganiseerd.	Het huidige regionale longformulier wordt geëvalueerd. Fysieke regionale IMIS-nascholing “Inhalatietechniek” voor apothekersassistenten zal bij behoefte weer georganiseerd worden
Haagse Vaten www.haagsevaten.nl	Deelnemende apothekers namens EFDH: Inge Stollman en Anne-Marie Prins. De werkgroep is in 2022 tweemaal online bij elkaar geweest.	Implementeren RTA’s (Regionale Transmurale Afspraken). Hiervoor worden (online) nascholingen georganiseerd.

	Het meerjarenplan 2021-2022 wordt door de werkgroep gevolgd. Daarnaast zijn er subwerkgroepen per onderwerp. Inge is aangesloten bij de subwerkgroep PAV (Perifeer Arterieel Vaatlijden) en AF (atriumfibrilleren). De RTA PAV en AF zijn afgerond. Deze zijn terug te vinden om de site van Haagse Vaten net als de eerder afgeronde RTA's. Ook de werkgroep Haagse Vaten heeft twee workshops verzorgd bij het Groot Haags Symposium op 14 maart 2022. De onderwerpen waren Perifeer vaatlijden en Acute opvang van de CVA-patiënt. Als apotheker was Anne-Marie Prins bij de laatste workshop betrokken.	Samenwerking met Haagse Nieren en Suiker op het vlak van preventie. De herziening van RTA Hartfalen wordt afgerond in 2023.
Haagse Suiker	De werkgroep Haags Suiker heeft in 2022 gesproken over de problemen rondom de biosimilars. Collega's Tammy Maduro en Cindy Lo-a-Foe waren hierbij betrokken. Collega Liesbeth van der Valk is betrokken geweest bij de voorbereidingen en het geven van de workshop SGLT-2 voor het Groot Haags Symposium op 14 maart 2022.	Bij deze werkgroep zijn apothekers nog steeds niet structureel betrokken. In 2023 zal hierover opnieuw overleg gevoerd worden met de voorzitter van de werkgroep Haags Suiker.
Haagse Ouderen	Mieke Sandino en Rehana Rahman zijn betrokken geweest bij de voorbereidingen voor de workshop polyfarmacie/medicatieoverdracht voor het Groot Haags Symposium op 14 maart 2022. De werkgroep Haagse Ouderen is door vertrek van de coördinator bij Hadoks in 2022 niet meer bij elkaar gekomen. Hadoks is in september een opleiding voor POH-ouderen gestart. Inge heeft in december 2022 voor deze groep een workshop 'Polyfarmacie en Medicatieveiligheid' gegeven.	Bij deze werkgroep zijn apothekers niet structureel betrokken. In 2023 zal dit besproken worden met de nieuwe coördinator ouderenzorg van Hadoks.
Medicatie Overdracht	Deelnemende apothekers namens EFDH: Mirjam Goddijn en Inge Stollman (ook namens Spoedapotheek). Daarnaast openbaar apothekers, ziekenhuisapothekers, Parnassia,	De VIPP Farmacie zal dit jaar van start gaan. Medicatieproces 9 maakt hier deel van uit maar ook het beschikbaar stellen van het farmaceutisch dossier

	poliklinisch apothekers en instellingsapothekers. Deze apothekers zijn in 2022 viermaal online bij elkaar gekomen. De opkomst bij de bijeenkomsten was helaas laag. De volgende onderwerpen zijn besproken: - Knelpunten rondom medicatieoverdracht die vanuit de inventarisatie van de werkgroep Transfer van VTZ zijn gekomen. - Interacties van medicatie die QT-verlenging kunnen veroorzaken en hoe die af te handelen. - Uitwisseling labwaarden. - Inzage medicatie in de spoedsituatie van patiënten in tehuizen die Medimo of Nedap Ons gebruiken. - Gebruiksdur dubbele en driedubbele antistolling. - Biosimilars van insuline en hoe hiermee om te gaan. - Gevolgen voor de medicatieoverdracht van de Pharmacom-Medicom clustersplitsing. - Duidelijkheid stoprecepten. - Het regionale convenant voor verzending vooraankondiging via LSP is geëvalueerd. Verder volgt de werkgroep de landelijke ontwikkelingen rondom Medicatieproces 9 en de VIPP Farmacie. Deze laatste is door VWS uitgesteld tot 2023. In de regio is afgesproken om niet deel te nemen aan de kickstart van Medicatieproces 9.	aan patiënten en de verbetering van de medicatiebewaking. Regio's Friesland en Rotterdam zijn als kickstart regio's aangewezen voor Medicatieproces 9. Inge heeft met deze regio's tweewekelijks contact om de ontwikkelingen te volgen zodat we in onze regio ook zo snel mogelijk kunnen aanhaken als de AIS-leveranciers zo ver zijn. Bij VTZ starten drie ICT-projecten die voor een verbetering van de medicatie overdracht kunnen zorgen: - Multidisciplinaire zorg thuis voor kwetsbare ouderen - Inzage dossier 1 ½ lijns en 2e lijns door 1e lijn (labwaarden) - Faexit Het aantal bijeenkomsten in 2023 wordt verlaagd in de hoop dat de opkomst dan hoger is. Ook wordt gekeken of er andere deelnemers aan kunnen haken.
Werkveld-ROC Mondriaan	Inge Stollman en Marian Verheij hebben regelmatig overleg met ROC Mondriaan. Vooral de aanpak van het tekort aan apothekersassistenten is onderwerp van gesprek geweest. Hiervoor is samen met ROC Mondriaan en KNMP gekeken in hoeverre we een BBL-opleiding voor zij-instromers op kunnen zetten. Hiervoor is ook contact geweest met het UWV. Verder is gekeken hoe we het aantal BOL-studenten kunnen verhogen maar ook hoe we de kwaliteit van deze studenten kunnen verbeteren.	Aanwezigheid vanuit EFDH (apothekers/assistenten) op de open dagen van ROC Mondriaan. BBL-opleiding starten in het najaar van 2023. Organiseren van de uitgestelde bijeenkomst voor apothekers over de aanpak van de huidige generatie studenten.

	EFDH-leden worden van de resultaten van de overleggen met ROC Mondriaan op de hoogte gehouden door nieuwsbrieven. Een afvaardiging vanuit EFDH is aanwezig geweest bij de open dag in november.	
Nascholing Apothekers	Er is vier keer een geaccrediteerde GAPER-bijeenkomst geweest in 2022. Drie GAPER-bijeenkomsten zijn digitaal aangeboden. De opkomst van digitale bijeenkomsten is hoger dan de fysiek bijeenkomsten die voor Corona werden georganiseerd. Ook is er in juni een fysieke bijeenkomst georganiseerd in het HagaZiekenhuis met als onderwerp Leefstijlapotheker. Collega-apothekers Nienke Oosterhof, Tammy Maduro en Marrit Sinnema hebben deze presentatie verzorgd.	Ook in 2023 zullen er weer GAPER-bijeenkomsten georganiseerd worden. De data staan op de website van EFDH vermeld. Deze zullen deels online en deels als fysieke bijeenkomst worden georganiseerd.
Nascholing Assistenten	In 2022 is de scholing Engels gegeven. De IMIS-training inhalatietechniek is in 2022 niet meer gegeven ook al was dit wel de bedoeling. Voor de cursus Leefstijl voor assistenten was te weinig animo.	Op de planning voor 2023 staat de IMIS-training inhalatietechniek wanneer daar behoefte aan is. Ook wordt gekeken naar het aanbieden van een fysieke GAPER voor assistenten met het onderwerp Leefstijl. Tevens kan de scholing Engels nog steeds aangeboden worden. Mogelijke andere onderwerpen voor regionale cursussen waarnaar gekeken wordt zijn triage, palliatieve zorg, communicatie en consultvoering.
Acute Zorg	In 2022 zijn er vooral afspraken gemaakt over de opvang van patiënten met psychische klachten en het uitplaatsen van patiënten vanuit het ziekenhuis naar huis met thuiszorg. Concrete transmurale afspraken waarbij de apotheken een rol hebben zijn tot nu toe niet gemaakt.	Bij VTZ is het project goede doorstroming in de keten gestart. Bij het project 'De juiste acute zorg op de juiste plek' zijn Renuka en Inge betrokken.
Haagse Luchtbrug	Dit project is in 2021 gestart en is in 2022 geïmplementeerd. Het HagaZiekenhuis heeft een ZonMw-subsidie verkregen om met ketenpartners (longartsen HMC en Haga, huisartsen, Specialist Ouderen Geneeskunde, longverpleegkundigen,	Dit project zal medio 2023 geëvalueerd worden.

	apothekers, VVT) te komen tot een regionaal ketenzorgpad luchtweginfecties (kwetsbare) ouderen. De Spoedapotheek, de HagaApotheek en Apotheek Lijnbaan zijn betrokken bij dit project.	
Regionaal Eczeemplan	In het kader van transitie van de tweede naar de 1^e Lijn en Juiste Zorg op de Juiste Plek (JZOJP) hebben de dermatologen van HAGA, HMC en Reinier de Graaf het initiatief genomen om een regionaal eczeemplan op te stellen. De werkgroep is in 2021 gestart en een subwerkgroep is in 2022 verdergegaan. Namens de EFDH nemen Cindy Lo-a-Foe en Mieke Sandino deel. Een onderzoek naar een multidisciplinair zorgtraject in de eerstelijns zorg voor mensen met constitutioneel eczeem (CE) is gestart. Het doel van het onderzoek is het optimaliseren van de eerstelijns zorg voor patiënten met CE waarbij een gestroomlijnd multidisciplinair zorgtraject wordt ontwikkeld. Hierin zal zelfmanagementbegeleiding centraal staan. Dit onderzoeksproject is een samenwerkingsverband tussen Hogeschool Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht (Nationaal Expertise Centrum Eczeem), Erasmus Universiteit, de Vereniging voor Mensen met Constitutioneel Eczeem (VMCE) en twee regionale proeftuinen met zorgpraktijken in de eerste- en tweedelijnszorg (Haaglanden en Veenendaal). Het onderzoek wordt gefinancierd door ZonMw.	Door middel van interviews met patiënten en zorgverleners en analyse van documentatie van het Nationaal constitutioneel eczeem plan (NCEP) is er inmiddels een eerste versie van een multidisciplinair zorgtraject opgesteld. Vervolgens zal dit zorgtraject aan een Delphi-panel van experts, waaronder apothekers, worden voorgelegd om tot een groepsconsensus te komen. Inmiddels is een focusgroepbijeenkomst geweest. Samen met andere experts op het gebied van eczeem(zorg) zal deze in gesprek gaan over het opgestelde zorgtraject en de randvoorwaarden om het zorgtraject in de praktijk te kunnen testen en implementeren in de regionale proeftuinen. De focusgroep bestaat uit dermatologen, verpleegkundigen (specialist), huisartsen, apothekers, huidtherapeuten en patiënten met CE.
Palliatieve Zorg	EFDH neemt deel aan het programma Palliatieve Zorg van VTZ. Paul Lebbink en Inge Stollman zijn hierbij namens de apothekers betrokken. Er wordt o.a. gewerkt aan een palliatieve kit voor de regio. Artsen kunnen deze inzetten bij patiënten in de palliatieve fase waardoor een deel van de medicatie en hulpmiddelen die nodig zijn al in huis zijn bij de patiënt. Dit geeft vooral rust aan patiënten, mantelzorgers en	Verder uitwerken plannen palliatieve kit. Deelname projectgroepen palliatieve zorg van VTZ.

	medewerkers van de thuiszorg en zorgt voor minder ad-hoc leveringen door de apotheek.	
Werkgroep Transfer	Inge neemt namens EFDH deel aan de werkgroep Transfer van VTZ en richt zich vooral op het onderdeel medicatieoverdracht. De werkgroep heeft knelpunten in de transfer van ziekenhuis naar huis en van ziekenhuis naar tehuis geïnventariseerd en geprioriteerd. Deze hebben geleid tot de projecten goede doorstroming in de keten en een aantal ICT-projecten bij VTZ.	De werkgroep Transfer blijft ook in 2023 bestaan en gaat knelpunten die nog niet opgepakt worden en niet te groot zijn zelf aanpakken.
Dementie	In 2022 hebben de Zoetermeerse collega's een vervolg gegeven aan de campagne 'We zijn zelf het medicijn'. De rol van de apotheek in deze campagne was om bekendheid aan de actie te geven middels posters en het verstrekken van medicatie in speciale zakken en papieren tassen. Een restant van de zakken die van de actie van 2021 over waren en die door EFDH bekostigd zijn, zijn naar Zoetermeer gegaan.	EFDH is geen deelnemer van het programma dementie van VTZ. Er zijn geen plannen voor 2023.
ReSaBer	Omdat er steeds minder bereidende apotheken in de regio zijn, bestaat deze werkgroep nog steeds maar is er alleen overleg wanneer daar noodzaak voor is. De werkgroep kan de deelnemende apotheken bereiken via de whatsapp-groep die hiervoor in het leven is geroepen. Van de Whatsapp groep is in 2022 1x gebruik gemaakt.	Communicatie werkgroep via whatsapp-groep. Bereidende apothekers nog niet aangesloten bij deze whatsapp-groep, kunnen zich desgewenst aanmelden via info@efdh.nl
WBTR	De EFDH voldoet aan de WBTR. EFDH is hiervoor aangemeld bij WBTR.nl. De statuten zijn in 2022 nog niet bekeken om te zien of er aanpassingen nodig zijn.	Onderhoud van WBTR en bekijken of er wijzigingen in de statuten nodig zijn o.a. voor online vergaderen.

In 2023 zal het bestuur zich wederom hard maken apothekers betrokken te houden bij alle projecten en plannen in de regio die ook de apotheek aangaan.

Verder wil EFDH in de regio graag een meldpunt zijn voor allerlei praktische knelpunten en meer apothekers betrekken om naast het bestuur in verschillende werkgroepen zitting te kunnen nemen.

Als u als apotheker hiervoor belangstelling heeft kunt u dit kenbaar maken aan het bestuur via info@efdh.nl